

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 229.

V Ljubljani, v četrtek 6. oktobra 1898.

Letnik XXVI.

Ministerstvo Dipauli-Kaizl.

Z vstopom barona Dipauli-ja v Thunovo ministerstvo izvršil se je popolen preobrat v notranje-politični situaciji. Ministerstvo kaže odslej popolnoma novo lice, kojega markantne poteze mu dajeta imeni: Kaizl in Dipauli. Vsak teh dveh mož je politična individualnost prve vrste, vsak je obdarjen s sijajnimi svojstvi duha in značaja.

Z vstopom Dipaulijevega pa je grof Thun dosegel za trenotek velevažen uspeh: navezal je s tem katoliško ljudsko stranko popolnoma na se in jo tako pridobil za nespremenjene nagodbene predloge.

Katoliško-narodna stranka bi v drugih razmerah vstop barona Dipaulija v ministerstvo z veseljem pozdravila. Kajti baron Dipauli, kot voditelj katoliške ljudske stranke, v kabinetu, pomenja približanje vladne smeri katoliškim načelom. In uprav baron Dipauli je najspretniji in najodločnejši nositelj ideje modernega političnega katolicizma. Njegovo versko prepričanje je kristalno čisto in iz njega izvaja z železno doslednostjo vse posledice v zasebnem in javnem življenju.

S tem se združuje v njegovem političnem delovanju posebna taktična spretnost. Brez predsodkov je v stanu transigirati na vse strani, zato so njegova pota mnogokrat silno zamotana in za navadnega umrljivega včasih nerazumljiva — vedno pa vodijo v smeri jednega velicega cilja: do popolne zmage katoliške ideje v naši Avstriji.

Opravičeno bi torej vstop Dipaulija v kabinet moral vzradostiti vsacega katoliško mislečega Avstrijca in vzlasti tudi slovensko katoliško-narodno stranko, — če bi se ta vstop ne bil izvršil ravno v sedanjem kritičnem trenutku.

Danes pa obžalujemo, da se je to zgodilo, kajti baron Dipauli, kot trgovinski minister, bode v prvi vrsti imel zastopati nagodbene predloge, katoliško-narodni poslanci pa bodejo morali trgovinskemu ministru Dipauliju vladne nagodbene predloge odkloniti, kajti nemogoče je, našemu kmetskemu ljudstvu naložiti nova teška bremena, kakor zahtevajo vladne predloge. In poslednje padejo, kakor hitro jih odklonijo katoliško-narodni poslanci, katerim se še gotovo vsaj nekateri drugi poslanci iz zveze pridružijo, s tem pa pade tudi Thunovo ministerstvo, kajti večina je odvisna od 5—6 glasov.

Obžalujemo toraj, da se bode baron Dipauli, dični voditelj katoliškega gibanja v Avstriji, skoraj gotovo obrabil v kratki kritični dobi. Mi pa tega ne moremo zaprečiti, kajti: »Salus rei publicae suprema lex esto!«

Državni zbor.

Dunaj, 5. oktobra.

Državni zbor je pričel delo, in svet se čudi. In vendar je jasno, ko beli dan, da državni zbor nima drugega namena, kakor da dela. Obstruk-

cija je vsem še v živem spominu, istotako slovesne prisega nemških zastopnikov v Hebu in na mnogih shodih, da ne pride do dela, dokler vlada ne prekliče jezikovnih naredeb in ne dá popolnega zadoščenja užaljenemu nemškemu narodu. In danes se le vrti mlinsko kolo, sicer počasi in šepavo, dokler mu ne zmanjka vode. Levičarji namreč morejo vsak dan vreči v žleb poleno in kolo se ustavi. To sluti vlada, in zato se trudi, da si pridobi večino, na katero bi se mogla zanašati v vsakem slučaju. Ker je odstopil trgovinski minister dr. Baerenreither, vlada ne more računati na ustavoverne veleposestnike in je navezana edino na desnico, na katero se hoče opirati, kakor se je grof Thun v seji in pri drugi priliki izjavil. Vprašanje pa je: Ali ostane večina solidarna in ali bode mogla skozi drn in strn za vlado? Konstelacija je danes pač taka, da je solidarnost desnice nujno potrebna in da je zbrana polnoštevilno in pripravljena na vse eventualnosti. Ali pa more desnica brezpogojno prevzeti nalogo, dolžnosti in odgovornost vladne večine? To je vprašanje, katero stavlja vlada in je predmet resnim posvetovanjem. Ako je res, kar poročajo razni listi in se čuje med poslanci, da bi v skrajnem slučaju morala desnica glasovati tudi za neizpremenjeno nagodbo, kakoršna je v načrtu, potem jako dvomimo, da bi se večina hotela žrtvovati ter prevzeti vso odgovornost za škodljive posledice v teku prihodnjih 10 let. Istina je, da se vlada že ta teden preosnuje in spopolni iz krogov desnice. Toda to ne more in ne sme biti odškodnina za neprecenljivo moralno in gmotno škodo, katero bi imela na vesti večina. Recimo, da bi Jugoslovani dobili v ministerstvu svojega zastopnika. Bila bi to res velika pridobitev, o kateri Slovenci in Hrvatje do minolega tedna niti sanjali niso. Kdo pa jamči, da se nova vlada vzdrži vsaj skozi nekaj let, skozi dobo, v kateri bi bilo mogoče pripraviti trdna tla za nov zistem, osigurati si vse pogoje za gotovo bodočnost? Slovenci in primorski Hrvatje se boré za svoj obstanek, za svoje življenje, a tega si ne rešijo z drobtinami, z dvema ali tremi slovenskimi uradniki, s slovenskimi razpravami pri graškem nadsodišču ali recimo s podaljšanjem dolenjske železnice do hrvaške meje. To so zahteve, katere bi nam morala izvršiti vsaka vlada brez nadaljnjih pogojev. Doslej so res morali biti slovenski zastopniki veseli, ako so mogli izposlovati vsaj take malenkosti. Toda prvi namen je in ostani, da rešimo narod v celokupnosti, da postavimo trdne meje na severu in jugu, preko katerih ne bodeta mogla prodirati naša nasprotnika. To pa je mogoče, ako od zgoraj pritisne trdna, brezozirna roka, da čutijo vsi organi do zadnjega davčnega iztirjevalca, da veje druga sapa, ki čisti zrak po raznih uradih. Ali moremo to pričakovati že sedaj od vlade? Ali so razmere v toliko dozorele, da bi bil v kratkem času mogoč tak prevrat? To so vprašanja, na katera je težko odgovoriti, ker se še vedno sučemo v vrtincih prehodnega stanja. Na trnjevi poti imamo na vsak korak tisoč ovir, katerih vlada niti ne vidi, ker se skrivajo v raznih kotih velikanskega birokracijskega stroja. Ako dobé

naši zastopniki take garancije, da bode mogel Slovan na jugu politično in gmotno prosto dihati in zreti v gotovo bodočnost, potem bodo vedeli, kaj jim je storiti. Sicer pa odgovarjamo: Timeo Danaos et dona ferentes!

V enakem položaju so Čehi. Res, da je njihov položaj neprimerno ugodnejši od našega, toda v programu svojem imajo premembo nagodbe in melius, to so poslanci obljubovali na raznih shodih, to je celo sedanji finančni minister dr. Kaizl kot poslanec označil kot *conditio sine qua non*. In danes naj bi oni češki poslanci, ki zastopajo kmečke okraje, glasovali za nagodbo à tout prix? Da, levičarji to očitajo desnici, da se bode v odločivnem trenutku vrgla vladi pod noge. Včeraj je poslanec Kaiser navajal iz »Slov. Naroda« odstavček, ki pravi, da Slovenci lahko glasujejo za nagodbo, saj bodo troške neugodne nagodbe plačale le bogate dežele, kakor so Češka, Moravska, Šlezija in Nižje-Avstrijska. Levičarji so se seveda lahko krohotali tej naivnosti; ali se pa bodo, ko pride odločitveni trenotek, o tem dvomimo.

Prvo branje nagodbenih predlog se je torej v ponedeljek pričelo in utegne biti končano jutri, ko govori le še gener. protigovornik. V dvadnevni debati sta se od raznih govornikov le finančni minister in dr. Menger stvarno pečala z nagodbo. Finančni minister je bil v vidni zadregi, ko je moral braniti svojega adoptivnega otroka. Naglašal je sicer potrebo nagodbe in dobre njene strani za skupno državo, toda govoril ni kot poslanec, temveč kot minister, ki ima vezane roke nasproti ogerski vladi. Priznal je, da obseza načrt za Avstrijo mnoge neugodnosti, a dostavil, da spremembe niso nemogoče.

Dr. Lecher, Kaiser, Milesi in Girstmayer so s svojimi govori vzbujali jako malo pozornosti. Večinoma stvarno je o podrobnostih nagodbenih vprašanj govoril dr. Menger, seveda z opozicijskega stališča.

V današnji seji so govorili doslej dr. Roser, Schlesinger, dr. Lueger, Noske in Hannich. Dr. Lueger je povedal marsikatero resnico glede popustljivosti avstrijskih vlad nasproti Mažarom, kajti istina je, da so Mažari doslej še vse dosegli, kar so zahtevali. Toda gospod Lueger je opustil dostaviti, da so bili Nemci, ki so ustvarili dualizem in za Avstrijo toli neugodne razmere jedino le z namenom, da vzdrže svojo hegemonijo. In sedaj, ko niso dosegli svojega namena, zahtevajo od Slovanov, naj popravijo na njih vse, kar so zakrivali Nemci. Zadnji govornik je bil dr. Chiari, nato predlaga posl. Cseck v imenu desnice konec debate, a Kaiser zopet glasovanje po imenih o tem predlogu. Predlog večine, da se konča debata o prvem branju nagodbenih predlog, je bil vsprejet s 189 proti 149 glasovom. Govornikov je bila vpisana še dolga vrsta, a levičarji so se stisnili okolu vogla ter molčali. Koncem seje je poslanec vitez Berks stvarno popravil predbacivanje poslanca Kaiserja, ki je včeraj skušal osmešiti slovenske poslance, češ, da bodo glasovali za vsako nagodbo, ker so slovensko-hrvaške pokrajine itak pasivne in čutijo bremena neugodne nagodbe le bogatejše

dežele. Posl. vitez Berks je naglašal, da slov. poslanci ne odobravajo dotičnega članka v »Narodu« in niso ž njim v nobeni zvezi; sicer pa je »pasivnost« relativen pojem, ker treba v račun uzeti tudi vojna bremena. Posl. B i a n k i n i konstatuje, da je Dalmacija le vsled tega pasivna, ker so jo vse vlade doslej zanemarjale v vsakem oziru in ker so stroški za stražo na meji razmeroma mnogo višji.

V jutrišnji seji bode torej govoril še glavni protigovornik in zbornica izvoli odsek, ki bode imel nalog pretresati nagodbene načrte in staviti zbornici svoje nasvete. Govori se, da predsednik dene na dnevni red kot prvo točko vladno predlogo glede uravnave plač državnim služabnikom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. oktobra.

Poslanska zbornica je v včerajšnji seji končala splošno razpravo o prvem branju nagodbenih predlog, kakor je sklenila desnica in je predlagal njen zastopnik vitez Jaworski. Dotični predlog, ki meri ob enem na to, da se izvoli odsek 48 članov, ki bo pretresal nagodbene predloge, vsprejet je bil pri imenskem glasovanju s 189 proti 149 glasovom. Govoril bo toraj v današnji seji le še glavni proti- in morda tudi glavni zagovornik, potem bo pa rešeno prvo branje in cela zadeva izročena odseku. Stvar se je izvršila skoro brez vsega hrupa in mirno, da se je lahko na prvi hip pokazalo, kaj se je zgodilo v levičarskem taboru. V današnji seji se toraj nagodbena razprava v prvem branju dovrši, potem pa pride na dnevni red vladna predloga o regulaciji plač državnih slug, nekaj zasilnih naredeb, ki so v zvezi s proračunskim provizorijem, ter mogoče že tudi ministerske zatožnice. Tak dnevni red je določil predsednik koncem včerajšnje seje, ustrežajoč želji levičarjev. Zopet značilno.

Ministerska kriza v Avstriji rešena. Včerajšnji dunajski uradni list objavlja cesarjevo lastnoročno pismo na ministerskega predsednika grofa Thuna in trgovinskega ministra dr. Baernreitherja, s katerim cesar vsprejmlje ostavko poslednjega. Ob enem se pa že z vso gotovostjo poroča in se že tudi oficijelno potrjuje, da je imenovan naslednikom v trgovinskem ministerstvu član katoliške ljudske stranke baron Dipauli. S tem je torej kriza poravnana in grof Thun se lahko zopet malo oddahne. Dr. Baernreither povrnil se je sedaj zopet v naročje svojih zvestih tovarišev, ki so ga s svojo taktiko prisilili, da je ostavil Thunovo ministerstvo. Prorokovalo se je povodom demisije Baernreitherjeve mnogo o spremembi taktiki nemških levičarjev, posebno pa liberalnih veleposestnikov ter se splošno trdilo, da bo levica dobila s tem prosto roko za nadaljevanje obstrukcije. To je deloma sicer resnično, toda gotovo je, da se velik del nemških levičarjev, posebno pa somišljeniki dr. Baernreitherja ne bodo dali zapeljati od radikalne klike, marveč bodo tudi nadalje zvesti privrženci vlade, ako jim le obljubi kako malenkost, ter glasovali konečno tudi za pogodbo. V tem slučaju pa odpadejo potem vse druge kombinacije in grof Thun si bo vesel mel roke, da je tako po ceni rešil se iz neprijetne zagate.

Notranje politični položaj je sedaj do cela pojasnjen. Združena levica, ki je dosedaj nadaljevala posebno vrsto obstrukcije, ki pa ni bila nič manj nevarna, kakor ona v zadnjih dveh zasedanjih, je kdo ve iz kakih nagibov skrila svoje kremplje ter se ponudila Thunovi vladi za poslušno deklo, akoravno ni v vladi več zastopan njen somišljenik. Po našem mnenju je dovedel levičarje do tega koraka jedino le strah pred slovansko-klerikalnim parlamentarnim ministerstvom, s katerim je baje pretil grof Thun levičarjem. Do tega pa seveda v Avstriji ne sme priti, dokler bo na avstrijski zemlji raztezal svoje veje kak nemški hrast, in da se to prepreči, smejo levičarji snesti dano besedo, ter glasovati za pogodbo tudi tedaj, ko bi se naši polovici naložilo vseh sto odstotkov. Grof Thun je bil pa tudi zadovoljen s spremenjeno taktiko levičarjev, tembolj, ker se mu sedaj prav nič ni treba ozirati na postulate Jugoslovanov in mu je vse jedno, kaj počne ta skupina, ker jih več nujno ne potrebuje. Poljaki mu ostanejo zvesti do zadnjega, Čehom treba obljubiti le kako ministersko mesto, kato-

liška ljudska stranka je sedaj privezana z dvema ali tremi vezmi in levičarji, vsaj potrebno število, so se mu uklonili, tako da ima sedaj popolnoma dovolj. Tako skovana večina bo vsprejela pogodbo, kakoršno bodo hoteli Mažari in grof Thun je rešen vseh nadlog in težav. Za vse drugo se pa mož ne bo brigal.

Avstrijska kvotna deputacija je imela včeraj svojo prvo sejo, katere se je udeležil tudi ministerski predsednik grof Thun. Načelnikom je bil izvoljen, kot že omenjeno, grof Schönborn, njegovim namestnikom vitez Jaworski, za poročevalca je kot vselej odbran svetnik Beer in za zapisnikarja poslanec Povše. Takoj nato bi bila morala deputacija preiti v meritorno razpravo, toda mesto tega se je vršil daljši razgovor o želji grofa Thuna, naj se odlože razprave avstrijske deputacije, češ da se bo sicer opravičeno dvomilo nad delavnostjo parlamenta ter mislilo, da se dela le na videz in da je prenehanje obstrukcije novo bojno sredstvo. Svetnik Beer je nasprotno zastopal mnenje, naj deputacija takoj prične razgovore in se njeni člani poprej zjedinijo o zahtevah ter o kvoti, potem naj se vrši skupna seja v Budimpešti še le v ponedeljek. Izvajanju ministerskega predsednika se je protivil tudi delegat dr. Steinwender ter rekel, da grof Thun išče le prilike, kako bi mogel proglasiti parlament kot za delo nezmožen. Konečno je pa večina seveda le pritrdila vladni želji, ob enem pa tudi določila, da se vrši prva skupna seja v ponedeljek.

Dreyfus-Esterhazy. Zopet sta na dnevnem redu ta dva moža, našel se je v židovskih krogih nov dokaz za Dreyfusovo nedolžnost in Esterhazyjevo krivdo. To potrjuje prvič pismo znanega pesnika Björnstjerna Björnsona, katero objavlja glavna zagovornica Dreyfusova, dunajska židinja »N. Fr. Presse«, in pa izjava nekega »odličnega nemškega diplomata« napram dopisniku mažarskega lista »Budapesti Hirlap«. Tudi v tej se zatrjuje z največjo sigurnostjo, da je Dreyfus popolno nedolžen. O prvem pesniku, ki je nekoč primerjal »jetnika na vražjem otoku« z Nazarejcem, je že itak znano, da mu je ta zadeva zmešala popolnoma vso pamet in sedaj v svoji blaznosti ne misli na družega, nego na Dreyfusovo nedolžnost. Malo bolj jasno pa je odgovoril nemški diplomat na vprašanje, ali računa na možnost izvedbe Dreyfusove revizije. »Na vsak način, je baje odgovoril ta mož, Brisson je jedini, ki bo izvedel to delo, ki ima zato potrebno zmožnost in tudi voljo. Z gotovostjo lahko trdim, da bo Dreyfus tekom dveh ali treh dnij ostavil sedanje bivališče in se vrnil v Francijo. Glavni krivec je Esterhazy, Picquard pa mož poštenjak«. — Le nekaj je pozabil diplomat dostaviti, namreč to, ali se štejejo oni dnevi od onega slovesnega trenutka, ko je izustil te besede, ali pa od tedaj, ko se reši revizija. Diplomati in vsi židovski krogi najbrže o tem niso zadostno poučeni.

Sprememba v kitajski vladi. O tem tajnostnem preobratu so došla v poslednjem času zopet nekatera poročila s Kitajskega, ki pojasnjujejo silovito smrt cesarjevo. Poročila dohajajo iz Shanghai-ja, vendar pa si nasprotujejo glede načina smrti. Na jedni strani se trdi, da so cesarja zastrupili ali obesili, drugi pa zagotavljajo, da so ga usmrtili z razbeljenim železom. Tudi so naglašali, da nameravajo evropske velevlasti cesarico odstaviti ter prijeti Li-Hung-Čanga in druge radi umora cesarjevega. Seveda je ta vest najbrž popolno neosnovana.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 5. oktobra.

Pričetkom današnje redne seje poroča župan, da je v ime mestne občine položil sreberen venec na krsto pokojne cesarice Elizabete ter da je za izraženo sožalje mestnega zbora prejel potom deželnega predsedstva Najvišjo zahvalo. Ob enem omeni tudi, da je istim potom došla Najvišja zahvala za izraženo čestitko povodom cesarjevega rojstvenega dne.

Odbornik Š u b i c pri tej priliki še jedenkrat omenja žalostnega vtisa, ki ga je provzročil nečloveški zločin, ter v spomin na preblago cesarico stavi nastopni nujni predlog: 1. V hvaležen spomin na Nj. Veličanstvo cesarico Elizabeto in držeč se preblagih namenov Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Fran Josipa I. se določi za dobo 10 let, t. j. od šolskega leta 1899—1900 do šolskega leta

1908/09 letni znesek 200 gld. kot podpora za deklice, ki se žele v umetnih ženskih ročnih delih povspeti do višine sedanjega časa. 2. Pravico do te podpore, ki se podeli za celo učno dobo, imajo absolventinje tukajšnje strokovne šole za umetno vezenje in čipkarstvo, ki vstopajo na dunajsko strokovno šolo za umetno vezenje, ali na kako drugo jednako dunajsko državno šolo. 3. Pri oddaji te podpore imajo v Ljubljano pristojne prošilke prednost pred drugimi kranjskimi prošilkami. 4. Magistratu se naroča, da vse potrebno ukrene glede financijelne strani te podpore, glede obvestila visoke vlade in vsakoletnega razpisa. — Predlog se vsprejme soglasno in brez debate.

Nadalje naznani župan, da je storil potrebne korake, da dobi časniški ekspedit pri tuk. poštnem uradu dvojezični pečat in da se izklicavanje postaj južne železnice na Kranjskem vrši tudi v slovenskem jeziku.

Pekovskim mojstrom Pauerju, Bizjaku in Jenkotu se je dovolila podpora po 50 gld., da se jim omogoči obisk dunajske razstave. Ker pa je obiskal razstavo poslednji na lastne stroške, se je podelila tretja podpora pekovskemu mojstru J. Podržaju.

Nadinžener Ž u ž e k poroča, da se je pri napravi novega rastlinjaka v Tivoli pokazalo, da sedanje kurišče ni več rabno za novi rastlinjak, marveč je treba novega železnega kurišča ter popraviti dimnik. Vsled tega predlaga nujno, naj se pri tvrdki Brückner & Co. v Gradcu naroči novo kurišče za znesek 1679 gld, 96 kr. ter dovoli za popravo dimnika in pleskanje vsega železa svota 413 gld. 42 kr., torej skupno 293 gld. 38 kr. — Predlog se vsprejme.

Nadinžener Duffe predlaga, naj se ob desni strani Lingarjevih ulic do Medarskih ulic napravi asfaltni trotoar za svoto 430 gld. 98 kr., katere tretjino pa morajo povrniti dotični hišni posestniki. — Predlogu se pritrdi.

Prošnji posestnika Fr. Dolenca na Poljanski cesti, na čegar posestvu je vknjiženo 3300 gld. 3 odstotnega obrestnega posojila za brezbremski odpis sveta, ki ga je odstopil v cestne namene, se ugotovi, ker ni za mestno občino nobene nevarnosti. Poroč. odb. dr. Tavčar.

V upravni odbor mestne hranilnice se za dobo od 1. oktobra 1898 do 30. septembra 1901 izvolijo nastopni člani, in sicer iz občinskega sveta: Gogola Ivan, dr. Hudnik Matija, Klein Ant., Lenče Josip, Mally Fran, Pavlin Fran, Svetek Anton, Velkovrh Ivan, Zabukovec Jakob, dr. Požar Lovro; iz meščanov: Borštner Vinko, Goričnik Fran, Kollman Fran, Petričič Vaso, Polec Jul., Rohrman Viktor, Terček Fran, Trtnik Fran, Urbanc Feliks, Malenšek Martin. Bivšim še živim članom upravnega odbora se izreče zahvala.

Prošnja »slovenskega učiteljskega društva« za prispevek k potnim stroškom treh društvenikov za obisk dunajske razstave po 30 gld. je postala brezpomembna, ker je že profesor Levec prejel potrebno svoto v ta namen. Poročevalec odbornik Z a b u k o v e c.

Isti odbornik poroča o prošnji »Unterstützungsverein für dürftige und würdige Hörer der Rechte der k. k. Universität in Wien« za prispevek k jubilejski ustanovi za pravoslovce, ki se odkloni. — Jednako se odkloni prošnja društva »Austria« v Norimbergu za subvencijo, o kateri poroča odbornik Mally.

Na dopis finančne prokurateure glede vknjiženja Al. Šupevčevi dovoljenega 3odstotnega posojila 4000 gld. za državno brezobrestno ponapredščino 8000 gld. na njeni hiši se sklene, izplačati posojilo tudi tedaj, ako je vknjiženo na drugem mestu. Por. odb. dr. Stare.

Odbornik Ž u ž e k poroča o vredbi nivela od Valvazorjevega trga do vogla Gogolove hiše, ki je nujno potrebna vsled prenizkih nivelov pri Velkavrhovi in Goriupovi hiši. Dotični predlogi se vsprejmo, vendar odb. L e n č e svetuje, naj se v bodoče bolj pazi pri določevanju nivela, da ne bo pozneje nepotrebnih stroškov. Odbornik Gogola pa graja nenavadno počasnost pri gradnji kanala na Rimski cesti. Župan pojasni, da je temu kriva kranjska stavbinska družba, ker ni dala dovolj delavcev, deloma pa izredna globočina in voda. Glede delavcev je že opetovano opozoril družbo in se nadja, da bo sedaj odpomogla temu nedostatku.

Prizivu posestnika dr. Munde v zadevi zgradbe nove hiše poleg sedanje na Rimskeji cesti se ugotovi, ker je projektovani prostor 5 kvadr. metrov le zračni preduh in ne služi kot dvorišče. Por. odbornik Pavlin.

Daljša razprava se vname o prizivu Iv. Grajžarja proti sklepu mestnega magistrata glede zgradbe hleva pri njegovi novi hiši na Dunajski cesti, o katerem poroča isti odbornik. Grajžar namerava prirediti hotel, k temu pa na sosedni parceli sezidati hlev z gospodarskim poslopjem ob Predilnih ulicah, za katere je določen strnen sistem, po predloženem načrtu bi pa bil prostor ob teh ulicah nezazidan in bi bil le majhen kos vrta mej ulico in hlevom. Poročevalec predlaga, naj se prizivu ne ugotovi. Njegov predlog je podpiral odbornik Šubic. Ugovarjal mu je v ime odsekov manjšine odbornik Žužek, katerega sta podpirala odbornika Turk in dr. Tavčar. Vsi ti govorniki so naglašali, da proti predloženemu načrtu ne govorijo zdravstveni, ne stavbinski oziri, ker je dovoljena po stavbinskem redu tudi taka izprememba, ter da bi Grajžarju vsled tega neprimerno narasli stavbinski stroški. Pri glasovanju je bil vsprejet z majhno večino predlog odbornika Žužeka, naj se prizivu ugotovi in dovoli stavba po predloženem načrtu, vendar pa je župan razveljavil ta sklep, ker nasprotuje določbi glede zidanja hlevov.

Odbornik dr. Požar predlaga, naj se ob južni železnici na Bleiweisovi cesti napravi lesena ograja v dolžini 170 metrov ter poveri to delo najcenejšemu ponudniku Fr. Pustu za znesek 336 gl., čemur se pritrdi.

Posestnici Ivani Stern na Emonski cesti se je naročilo, naj facadira svojo hišo tudi na severni strani. Proti temu odloku je vložila priziv, o katerem poroča odbornik Žužek. Njeni želji se ugotovi proti temu, da se zaveže izvršiti to delo takoj, ko bo otvorena nova projektovana cesta ali pa regulirana Emonska cesta.

(Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. oktobra.

(Orientalna fantastična kombinacija.) Židovski žurnalst Penizek že zopet straši po židovsko-liberalnih. Kar na mah je vrgel ime dr. Ferjančiča v razne židovsko-liberalne liste kot morebitnega slovenskega ministra. Seveda ni na stvari nič resničnega, gre se namreč le za židovsko-liberalno mahinacijo, s katero se hoče dr. Ferjančič v ospredje spravljati, kakor da bi bil on zaupnik slovenske delegacije. Ne moremo misliti, da bi grof Thun tako malo poznal naše razmere, da bi na kako tako kombinacijo zamogel resno misliti. Vedeti moramo, da bi tak korak imel kot neposredno posledico najostrejšo opozicijo katoliško-narodne stranke, kajti tega nikakor ne smemo dopustiti, da bi se povsod prezirala naša večina v slovenski delegaciji. Vlada ima, če se hoče ozirati na Slovence, zadosti resničnih zaupnikov ogromne večine slov. naroda na razpolago, da jej ni treba posezati po osebi, koje ime v resni kombinaciji bi občutila kat. narodna stranka kot vdarec v svoj obraz.

(Presvetli gospod knez in škof) se je včeraj zvečer vrnil s kanoničnega potovanja na Dolenjskem. Birmancev je bilo v Šentjerneju 611, na Raki 615, v Leskovcu 541, na Trebelnem 352, na Mirni 133, na Čatežu 99, v Št. Lovrencu 139, v Trebnjem 611, na Krki 647, v vsem skupaj 3748.

(Dopolnilna deželno-zborska volitev) v volilni mestni skupini Kranj-Škofjaloka namestu pokojnega posl. Globočnika je razpisana na 26. okt. t. l.

(Kanonično vmeščena) sta bila včeraj č. g. spoda Simon Ažman na župnijo Studenec in Václav Vondrašek na župnijo Ambrus.

(Konkurzni župnijski izpiti) danes dovršili gg. Janez Hladnik, vikar v Črnem Vrhu, Fr. Indof, kapelan v Prečini; Jaklič Karol, administrator v Prežganju; Košir Fr., kapelan na Vrhniku; Krumpeštar Fr., administrator pri Sv. Gregorju, in Pavlovčič Jak., administrator v Suhorju.

(Katoliško slovensko politično in gospodarsko društvo s sedežem v Jarenini) priredi prihodnjo nedeljo dne 9. oktobra v prostorih Štefličevih v Jarenini svoje ustanovno zborovanje s sledečim

vspešdom: 1. Pozdrav. 2. Slavnostni govor gosp. dr. Rad. Pipuša, odvetnika v Mariboru. 3. Razlaganje pravil. 4. Vsprejemanje udov. 5. Volitev odbora. 6. Poročilo deželnega in državnega poslanca gosp. Fr. Robiča o delovanju v Gradcu in na Dunaju. 7. Slučajnosti. Potem prosta zabava s petjem. — Začetek ob 1/4. uri popoldne. — To prvo politično društvo v obsežnem okrajnem glavarstvu mariborskem, ki obsega župnije, ki ležé na severu od Maribora ob jezikovni meji, utegne za tukajšnje slovensko ljudstvo, katero vedno bolj propada tu ob meji v narodnem in gospodarskem oziru, postati velikega pomena. Naj bi se le vsi poklicani rodoljubi takoj lotili dela pri društvu, ki bo v svojem okrožju prirejalo shode in dramlilo ljudstvo iz narodne zaspanosti in nezavednosti ter ga napeljevalo k izboljševanju vedno bolj propadajočega narodnega gospodarstva.

(Imenovanje.) Nadučitelj v Kamniku g. Fr. Spintre je imenovan za glavnega učitelja na učiteljski v Kopru.

(Na Brezji) bode imel prevzvišeni knez in škof v nedeljo 9. t. m. sveto mašo in pridigo o priliki slovesnega nastavljenja frančiškanov v novem samostanu.

(Sadna razstava na I. mestni šoli.) Vodstvo I. mestne šole v Komenskega ulicah je priredilo tudi letos lepo sadno razstavo. V pritličju je v omaricah razstavljenih in lepo razvrščenih 21 jabolčnih in 14 hruševih vrst. Nekatera jabolka imajo napise: »F. J. I.« ali »Na zdar«, nekaterim je pa vtisnjena cesarska krona. Prelepo sadje sta razstavila g. Janko Žirovnik, nadučitelj v Št. Vidu, ki ga je pridelal na tamošnjem šolskem vrtu, in g. dr. Ivan Jan, magistratni tajnik, ki ga je pridelal na svojem sadnem vrtu v Gorjah. To sadno razstavo priporočamo v obisk vsakemu, ki se zanima za plemenito sadjerejo.

(Z Gorenjskega.) Državnim našim poslancem glasno na uho! Gorenjsko železnico so začeli v zadnjem času s povdarkom imenovati — železnico agentov in letovičarjev, kakor bi nas pošteni davkoplačevalci ne bilo. Mi smo kratki s svojimi dokumenti. Že zdavnaj ni bila, — kot v poslednjih letih — vrejena zveza z Ljubljano tako ostentativno in naravnost škodljiva ne samo našemu kmetu, temu stereotipnemu »plačaj davek in molči«, ampak tudi našemu meščanstvu in obrtnemu stanu na ljubo — bomo odkritosrčni — raznim agentom in njih šefom! Kdor hoče, recimo, iz Kranjske Gore ali z Dovjega v Ljubljano po nujnih opravkih, da jih izvrši še isti dan, mora vstati jutraj od 2.—3. ure in dospe v Ljubljano krog 6. ure. V tem času je doli vse zaprto. Ali naj zmrzuje naš pošteni davkoplačevalec po zimi v debelem snegu na ljubo štirim, petim agentom, ki hote zvezo z »belaženo« Italijo? Agent, kateremu »nese« vožnja, si bo že vedel vse vrediti brez škode, če se tudi mi Gorenjci vozimo pri belem dnevu kot pošteni ljudje! In za letovičarje — potresni vlak je zdaj lucus a non lucendo — kako se lepo skrbi celo poletje in zlasti še ob nedeljah in praznikih. Vlakov je kar na izbero! Le ta ubogi kmet, obremenjeni naš meščan in stradajoči obrtnik nima niti toliko pravice in ugodnosti pričakovati od matere države, da bi se pripeljal v Ljubljano pri belem dnevu in da bi ne prezebal v snegu in taval po gosti tami! Gg. poslanci! V duhu se peljite od Kranjske Gore, kjer so razni uradi, od Jesenic, kjer so velike tovarne, Radovljice z glavarstvom i dr., Kranja s cvetočim poljedelstvom itd. in videli boste, kolika krivica se nam godi s sedanjim vožnim redom! Proč s to spako, ki nam v obraz bije! Tudi to je za nas imenitno vprašanje! Gg. poslanci, ki ste v zadnjih dneh nekako bratovščino pili z vlado — ugodnejši vožni red nam prinesite za »prešce« domov za sedaj; kar po telefonu izvemo, moramo itak — plačati!

(Krasne razglednice za Prešernov spomenik.) Ravnokar so izšle razglednice z doprno sliko našega Prešerna, posnete po modelu našega slavnega kiparja A. Gangla. Razglednice so krasno izdelane, predstavljajoče našega pesnika tako, da se lahko prištevajo med najkrasnejše slovenske razglednice. — Z ozirom na to, da je čisti dohodek določen za Prešernov spomenik, smo prepričani, da bo slovensko občinstvo iste z veseljem vporabljevalo. — Dobivajo se pri gospici Amaliji Jenko in gospici Ljudmili Roblek v Litiji (Kranjsko).

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je dragocenih mark iz vseh delov sveta doposlal in še obljubil gospod poštar Lucijan Kovačič. Bog ga živi!

(Kmetijsko društvo v Podkorenju) registrovana zadruga z omejeno zavezo bo imelo 23. okt. ob četrty uri popoldne v društveni hiši izvanreden občen zbor. Na dnevnem redu so: izvolitev nadzorstva, razsodišča in prememba pravil.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v St. Petru imela je v mesecu septembru:

sprejemkov gl. 2380.38
in izdatkov » 1842.35

tedaj denarnega prometa gl. 4222.73

Hranilnih vlog se je v tem mesecu vložilo gl. 1730.50, vzdignilo pa gl. 392.35 in je stanje konec meseca septembra gl. 31.576.72.

Posojil se je dalo gl. 1450.—, vrnilo pa gl. 78.— in je stanje gl. 27.245.—.

Članov ima posojilnica 266.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. oktobra. Vest čeških „Narod. Listov“, da „Slov. kršč.-nar. zveza“ kandiduje kako osebo za slovenskega ministra, bodisi dr. Ferjančiča ali koga drugega, je čisto navadna tendenciozna iznajdba dunajskega korespondenta „Nar. List.“ in dunajskih židovsko-liberalnih novin. Postopanje „Slov. kršč.-nar. zveze“ v tej smeri je popolnoma nemogoče, ker bi tak ukrep moral učiniti takoj krizo v klubu in v večini.

Dunaj, 6. oktobra. Po govoru generalnega govornika Fourniera je bil vsprejet predlog Javorskega, da naj se predloga o nagodbi izroči posebnemu odseku. Ta odsek zbornica izvoli jutri. Na to je sledila razprava o vladnem predlogu glede zboljšanja plač državnim služabnikom. Za ta predlog je oglašanih 29 govornikov. — Levica je skušala obravnavanje zavleči, zahtevajoč, naj se njeni nujni predlogi istovrstno obravnavajo z vladnimi predlogi, a predsedstvo je odklonilo to zahtevo. O predlogu za zboljšanje služabniških plač so govorili poslanci Prochaska, Eisele, Schücker; fin. minist. dr. Kaizl, ki je dejal, da je sedanja predloga za služe ugodnejša, nego je bila prejšnja; vlada bo v ta namen potrebovala svoto 3 in pol mil. gold.; a zbornica bo morala vladi dovoliti vire, da pokrije te večje troške. Iz vrst opozicije so klicali ministru, da bo dohodninski davek večji, kakor je proračunjen. To trditev je Kaizl zavrnil kot neosnovano. — Posl. Pommer je predlagal, da se naj ta predloga vrši z vsemi mogočimi okrajšavami. Za ta predlog je glasovala tudi desnica.

Dunaj, 6. oktobra. Vlada zahteva od vladne večine, da glasuje za nespremenjene nagodbene predloge.

Dunaj, 6. oktobra. Ko je prevzel Diapauli trgovinsko ministerstvo, sta ga Thun in Kaizl natančno poučila o dogovorih avstrijske vlade z ogersko glede nagodbe, ter mu dejala, da o kakem zboljšanju predloge za Avstrijo ni govora, ker se je avstrijska vlada ogerski zavezala za nespremenjene predloge. Pravijo, da je ta vest tendenciozna.

Dunaj, 6. oktobra. Preosnova ministerstva se izvršiteta, ako bi kateri sedanjih nemških ministrov nasprotoval zahtevam desnice. Za sedaj misli vlada, da preosnova ministerstva ni nujna.

Dunaj, 6. okt. Češki in poljski poslanci so imeli skupno posvetovanje, pri katerem so zahtevali od vlade, da naj izvrši popolno enakopravnost pri sodiščih v Šleziji. Sedaj sodišča uradujejo le nemški, kar je proti naravnim in temeljnim državnim zakonom in kar napravlja slovan-

skim strankam tudi veliko nepotrebnih troškov, ker morajo v mnogih stvarih skrbeti za prevode. Poslanci zahtevajo od vlade delati nato, da pridobi zakonom veljavo tudi v Sleziji.

Dunaj, 6. oktobra. Mesto barona Dipaulija, ki je imenovan trgovskim ministrom, bo izvoljen v kvotno deputacijo poslanec dr. Kathrein. — Deželni glavar dr. Ebenhoch je bil brzojavno pozvan iz Linca na Dunaj.

Dunaj, 6. oktobra. Državni zbor je vsprejel predlog Javorskega, da se vladne nagodbene predloge izročé posebnemu odseku, broječemu 48 članov.

Dunaj, 6. oktobra. V prihodnjih dneh se avstrijska in ogerska vlada posvetujeta v Budimpešti o nagodbenem provizoriju, ker nagodbene predloge ne bodo v nobenem parlamentu pravočasno rešene. V ta namen pridejo z Dunaja Thun, Dipauli in Kaizl v Budimpešto.

Carigrad, 6. oktobra. Včeraj so izročili poslaniki štirih velesil turški vladi skupno noto glede rešitve krečanskega vprašanja.

Pariz, 6. oktobra. „Matin“ poroča iz baje zanesljivega vira, da se bo glavni prokurator izjavil za revizijo Dreyfusove afere in se nadja, da se v istem smislu izjavi tudi kasacijski dvor, ker je revizija vsled novih dokazov nujno potrebna.

Madrid, 6. oktobra. Admiral Cervera bo imenovan dosmrtnim članom senatske zbornice.

Newjork, 6. oktobra. „Herald“ poroča, da je Mac Kinley naročil članu mirovne komisije Dayu, naj takoj prekine posvetovanja, ako bi stavila Španija prevelike zahteve ali pa delo zavlačevala. V tem slučaju odposlali bi Amerikani v Evropo svoje brodove.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah
5. 9. zvečer	741.8	15.1	sl. zah.	oblačno	
6. 7. jutraj	739.8	12.8	sl. svzh.	del. jasno	0.0
2. popol.	737.0	19.7	sl. jug	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 15.4°, za 3.2° nad normalno.

Jamčeno pristni brinjevec in borovničar

(jagodovec) 712 3—1

se dobiva pri tvrdki

Kham & Murnik.

V najem se takoj oddá

v nekem mestu na Gorenjskem dobro obiskovana

gostilna

s staro trgovino z vinom na debelo in z vso posodo.

Tudi zaloga pive se pod ugodnimi pogoji takoj oddá. 700 2—2

Poizvé se pri upravnistvu „Slovenca“.

Pekarija

se takej dá v najem

v Gorenji Vasi šte. 5 pri Škofji Loki.

Več je poizvedeti ravno tam. 689 3—2

Kinematograf Lumière.

V od podpisanega podjetništva najetem

steklenem salonu kazine

706 3 (vhod skozi vrt)

danes in vsak dan ob 5., 6., 7. in 8. uri zvečer, v nedeljo tudi ob 10., 11. in 12. uri dopoldne in ob 4. uri popoldne

predstave s kinematografom Lumière

delniške družbe v Lyonu.

Od torka, dné 4. oktobra

3 nov vsposed:

1. Panorama obale Saone (od parnika posneta). — 2. Izhod iz stolne cerkve v Milanu. — 3. Šola za mečevanje. — 4. Nevihla na morji pri Opatiji. — 5. Sežiganje ljulike. — 6. Odhod 500 ciklistov. — 7. Kralj Umberto in kraljica Margherita v Monzi. — 8. Dianino kopališče v Milanu (na splošno zahtevanje). — 9. Podiranje zidu (na Dunaju več ko 1000krat predstavljano). — 10. Stolni trg v Milanu. — 11. Steeple-Chase dragoncev (na splošno zahtevanje). — 12. Prepir med ženami, ki ga prekine pes (komično).

Vstopnina 20 kr. Otroci in vojaki 10 kr. (Sedeži.)

Vspored brezplačno.

Zadnji teden!

Podjetništvo.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli 12,

priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom svojo delavnico za izdelovanje

cerkvene posode in orodja.

Staro blago popravi, pozlati in posrebrni v ognju po najnižji ceni.

Da si morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, katero se izplačuje na obroke. Preest. p. n. naročevalec si obroke sam lahko določi. 386 52—19

Pošilja vsako blago poštnine prosto.

Takoj je mogoče nastopiti službo cerkvenika in organista

v Nevljah pri Kamniku.

Rokodelci imajo prednost.

Župni urad v Nevljah.

707 2—2

Leopold Rihar, župnik.

Prodá se

hiša v Kranju

v dobrem stanu s petimi zgornjimi sobami, spodaj pripravno za prodajalno, zadej vrt.

Več pové gostilničar na Rodici št. 19 pri Mengšu. 705 3—2

Razglas.

Oni dopustniki in nadomestni rezervisti sanitetnega oddelka št. 8 in garnizijske bolnice št. 8 v Ljubljani, kateri se hočejo prostovoljno udeležiti slavnostne razdelitve jubilejsko-spominske kolajne (medalje) na dan 2. grudna 1898, naj to ustno ali pismeno tu sem naznanijo.

Ljubljana, dné 4. oktobra 1898.

C. in kr. garnizijska bolnica v Ljubljani.

Koledar katol. tisk. društva

za leto 1899,

namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko 400 šolarjev.

Neudom stane krasno vezan gl. 1.20.

708 2—1

Izrok

v sklic ostalinskih upnikov.

C. kr. okrajno sodišče v Ribnici poziva vse upnike, kateri imajo kaj terjati iz ostaline dné 31. avgusta 1898 z oporoko v Tržiču (Strugah) umrlega Jožefa Šporer, posestnika v Tržiču št. 11, naj se pri tem sodišču oglašijo, svoje iskovine napovedó in dokažejo

dné 21. oktobra 1898. l.

ali do te dobe svoje prošnje pismeno vložé, sicer bi oni do ostaline, ako bi s poplačanjem naznanjenih terjatev posla, ne imeli več nobene pravice, razen kolikor jim pristoji kaka zastavna pravica.

C. kr. okrajno sodišče v Ribnici,

dné 30. septembra 1898.

698 3—3

Posojilnica v Radovljici

obrestuje hranilne vloge po

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama iz svojega plačuje. 468 6—4

Dunajska borza.

Dné 6. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 35 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 15 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 40 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 » 35 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 90 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	98 » 10 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	900 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	353 » 75 »
London vista	120 » 15 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 87½ »
20 mark	11 » 76 »
20 frankov (napoleondor)	9 » 53 »
Italijanski bankovci	44 » 05 »
C. kr. cekini	5 » 68 »

Dné 5. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	165 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » 75 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 25 »
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	131 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 » 75 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 50 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 20 »
Prioritetne obveznice državne železnice	— » — »
» južne železnice 3%	179 » — »
» južne železnice 5%	126 » 70 »
» dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 40 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 » — »
Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	19 » 25 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	— » — »
Salmove srečke, 40 gld.	82 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	80 » 20 »
Waldst. nove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljublj. ke srečke	22 » 50 »
Ak. anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 » 80 »
Ak. Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 » — »
Ak. je tržaškega Lloyd, 500 gld.	419 » — »
Ak. je južne železnice, 200 gld. sr.	72 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	109 » — »
Montanska družba avstr. plan.	175 » 50 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	173 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 12 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelsgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloznih glavnice.